

Ministry of Civil Affairs

Broj: 09-33-4-2524-12/23
Sarajevo, 02.04.2024.godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja i nauke
Dr. Ante Starčevića bb
88 000 Mostar
kabinet@fmon.gov.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije BiH
Hamdije Kreševljakovića br. 3
71 000 Sarajevo
kabinet.predsjedavajuceg@parlamentfbih.gov.ba

Bosna i Hercegovina
Republika Srpska
Ministarstvo za naučnotehnološki razvoj i visoko obrazovanje
Trg Republike Srpske br. 1
78 000 Banja Luka
mnv@mnv.vladars.rs

Bosna i Hercegovina
Republika Srpska
Narodna skupština Republike Srpske
Vuka Karadžića br. 2
78 000 Banja Luka
pisarnica@narodnaskupstinars.net

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona
Mehmedalije Maka Dizdara bb
77 000 Bihać
obrazovanje@vladausk.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Unsko-sanskog kantona
Alije Đerzeleza br. 2
77 000 Bihać
kabinet@skupstinausk.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Posavskog kantona
Jug I bb
76 270 Orašje
prosvjeta@zp.gov.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Posavskog kantona
Svete Ane br.49
76 233 Domaljevac
strucna.sluzba@skupstinazp.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona
Muhameda Hevajja Uskufija br.1
75 000 Tuzla
mon@tk.kim.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Tuzlanskog kantona
Rose Hadživuković br. 1
75 000 Tuzla
skupstinatk@bih.net.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno:	11-04-2024		
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	-02-	852	124

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona
Zmaja od Bosne bb
72 000 Zenica
min.obrazovanje@zdk.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde
I Slavne višegradske brigade br. 2a
73 000 Goražde
obrazovanje@bpkg.gov.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, mladih kulture i sporta Srednjobosanskog kantona
Stanična br. 43
72 270 Travnik
minobsbk@bih.net.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona
Stjepana Radića br. 3
88 000 Mostar
monkshnk@tel.net.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Zapadnohercegovačkog kantona
Stjepana Radića br. 37 b
88 220 Široki Brijeg
info@mozkszzh.gov.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo
Reisa Džemaludina Čauševića br. 1
71 000 Sarajevo
info@mon.ks.gov.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Zeničko-dobojskog kantona
Kučukovići br. 2
72 000 Zenica
skupstina@zdk.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Goražde
Maršala Tita br. 13
73 000 Goražde
info@bpkg.gov.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Srednjobosanskog kantona
Aleja Konzula bb
72 270 Travnik
skupstina@sbk-ksb.gov.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Hercegovačko - neretvanskog kantona
Jakova Baruha Španca br. 2
88 000 Mostar
info@skupstina-hnz-k.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Zapadnohercegovačkog kantona
Stjepana Radića 37 b
88 220 Široki Brijeg
info@skupstina-zzh.ba

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Kantona Sarajevo
Reisa Džemaludina Čauševića br. 1
71 000 Sarajevo
predsjedavajuci@skupstina.ks.gov.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Ministarstvo, znanosti, prosvjete, kulture i
športa Kantona 10
Stjepana II. Kotromanića bb
88 101 Livno
mzpkps@vladahbz.com

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
Odjeljenje za obrazovanje u Vladi Brčko
distrikta BiH
Bulevar mira br. 1
76 100 Brčko distrikt BiH
obrazovanje@bdcentral.net

Bosna i Hercegovina
Agencija za razvoj visokog obrazovanja
i osiguranje kvaliteta
Ulica akademika Jovana Surutke br. 13
78 000 Banja Luka
info@hea.gov.ba

Bosna i Hercegovina
Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine
Rektorski zbor Bosne i Hercegovine
Univerzitet u Tuzli
Dr. Tihomila Markovića br. 1
75 000 Tuzla
rektorat@untz.ba

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Skupština Kantona 10
Kralja Zvonimira bb
80 240 Tomislavgrad
info@skupstinahbz.com

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
Skupština Brčko distrikta BiH
Mladena Maglova br. 2
76 100 Brčko distrikt BiH
info@skupstinabd.ba

Bosna i Hercegovina
Centar za informisanje i priznavanje
dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja
Kneza Višeslava bb
88 000 Mostar
damir.ljubic@cip.gov.ba

PREDMET: Informacija o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu – NOVI TEKST sa zaključkom, *dostavlja se*

Poštovani,

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 40. sjednici, održanoj 26.02.2024. godine, razmotrilo je Informaciju o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu – NOVI TEKST, te s tim u vezi zaključilo kao u Zaključku broj: 05-07-1-425-14/24 od 26.02.2024. godine.

U prilogu dostavljamo predmetnu Informaciju, kao i usvojeni Zaključak na znanje i nadležno postupanje.

Mole se nadležne obrazovne vlasti, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja i Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine da na osnovu tačke 1. alineja 7) predmetnog Zaključka Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine dostave informacije o efektima primjene Okvirnog zakona o

visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 59/07 i 59/09), s obzirom na protok vremena i svrhe od trenutka donošenja istog do danas.

Potraživane informacije je potrebno dostaviti najkasnije do 30.04.2024. godine putem pošte i na e-mail adresu almina.cibo@mcp.gov.ba

Uz zahvalnost na saradnji,

S poštovanjem,

Prilog:

- Informacija o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH za 2022. godinu – NOVI TEKST (20 str.);
- Akt Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH, broj: 05-07-1-425-14/24 od 28.03.2024. godine sa Zaključkom (7 str.).

Dostavljeno:

1. Naslovu;
2. a/a.

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA

**Informacija o provođenju Okvirnog zakona o visokom
obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu –**

NOVI TEKST

UVOD

Prema Programu rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine ima obavezu da informiše Vijeće ministara Bosne i Hercegovine o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu, te je u tu svrhu i sačinjena ova Informacija.

Okvirni zakon o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Okvirni zakon), usvojen u junu 2007. godine, a na snagu stupio 15.08.2007. godine („Službeni glasnik BiH“, br. 59/07 i 59/09), nalaže: model integrisanog univerziteta; model studiranja u tri ciklusa; uvođenje evropskog sistema prenosa bodova (u daljem tekstu: ECTS bodovi); institucionalnu akreditaciju, kao i akreditaciju studijskih programa, jasno određena akademska zvanja i minimalne uslove za njihovo sticanje, osnivanje dvije državne agencije u oblasti visokog obrazovanja: Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: HEA) i Centra za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (u daljem tekstu: CIP), itd.

S ciljem reforme visokog obrazovanja, ovaj Zakon ustanovljava osnovne principe i standarde za sticanje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, u skladu s relevantnim odredbama Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola, Preporukom Komiteta ministara Vijeća Evrope o priznavanju i ocjeni kvaliteta privatnih visokoškolskih ustanova, Preporukom o pristupu visokom obrazovanju i Preporukom o istraživačkom zadatku univerziteta i drugim relevantnim principima međunarodno priznatih pravnih instrumenata čija je država ugovornica i Bosna i Hercegovina, te u skladu s Konvencijom Vijeća Evrope/UNESCO-a o priznavanju kvalifikacija u visokom obrazovanju u evropskoj regiji. Bosna i Hercegovina prihvata evropske strateške ciljeve u oblasti visokog obrazovanja izražene u Deklaraciji evropskih ministara visokog obrazovanja iz Bolonje (1999.), kao i kasniji razvoj ovog koncepta.

U cilju harmonizacije zakonodavstva visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini zakoni Republike Srpske i kantonalni zakoni u Federaciji BiH, kao i zakon Brčko distrikta Bosne i Hercegovine iz oblasti visokog obrazovanja trebaju biti usklađeni s odredbama Okvirnog zakona.

Okvirnim zakonom, zajedno s entitetskim, kantonalnim zakonima i zakonom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine stvara se neophodno zakonsko okruženje koje omogućava visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini da zadovolji osnovna načela i norme evropskog visokog obrazovanja u smislu ljudskih prava i temeljnih sloboda, jednakopravnosti i pristupa visokom obrazovanju. Takvo stanje u pogledu zakonodavstva promoviše implementaciju Bolonjskog procesa, posebno po pitanju restrukturiranja nastavnih planova i programa, osiguranja kvaliteta i priznavanja kvalifikacija.

U članu 42. Okvirnog zakona je utvrđeno da je Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine odgovorno za provođenje ovog zakona, iz čega proizilazi obaveza izvještavanja o istom. S navedenim u vezi, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine zatražilo je od nadležnih ministarstava obrazovanja dostavljanje informacija o usklađenosti zakona i drugih propisa koji uređuju oblast visokog obrazovanja u Republici Srpskoj, deset kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine sa Okvirnim zakonom, provođenju istih, odnosno aktivnostima poduzetim shodno odredbama predmetnog Okvirnog zakona tokom 2022. godine, kao i o svim poteškoćama sa kojima su se susretala ministarstva/Odjeljenje za

obrazovanje, odnosno visokoškolske ustanove tokom realizacije tih aktivnosti.

Napominjemo da nakon inicijalnog akta od 22. 5. 2023. godine, te urgencija od 12. 6. 2023. godine i 12. 7. 2023. godine, potraživane podatke o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu nije dostavilo Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona.

Predmeta Informacija u kojoj su predočeni stanje i dinamika realizacije aktivnosti na provođenju Okvirnog zakona sačinjena je na osnovu informacija dostavljenih od strane nadležnih obrazovnih vlasti, dvije agencije iz oblasti visokog obrazovanja (HEA i CIP) i Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine/Rektorskog zbora Bosne i Hercegovine.

PREGLED PROVOĐENJA OKVIRNOG ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

1. Provođenje Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini u Federaciji Bosne i Hercegovine

1.1. Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke

U skladu s nadležnostima i raspoloživim sredstvima, a na osnovu Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava tekućih transfera utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu i kriterija usklađenih s Okvirnim zakonom, Prioritetima za razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2016.-2026. i Strateškim pravcima razvoja visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine od 2012. do 2022. godine, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke podržalo je projekte:

1. U okviru Transfera za implementaciju Bolonjskog procesa kojim je omogućena:
 - a) Podrška javnim visokoškolskim ustanovama za projekte osiguranja kvalitete studijskih 3student3ana I I II ciklusu studija – šest projekata;
 - b) Podrška javnim visokoškolskim ustanovama za projekte povezivanja s potrebama tržišta rada za studijske programe I I II ciklusa studija – šest projekata.
2. U okviru Programa raspodjele sredstava Transfer za finansiranje studentskog standarda kojim je omogućeno:
 - a) Subvencioniranje smještaja i ishrane – za oko 300 studenata mjesečno;
 - b) Podrška projektima studentskih organizacija visokoškolskih javnih ustanova u Federaciji Bosne I Hercegovine – 16 projekata;
 - c) Podrška najboljim studentima, državljanima Bosne I Hercegovine, koji studiraju na javnim visokoškolskim ustanovama u Federaciji Bosne I Hercegovine – 74 studenta;
 - d) Poticaj školovanju Roma, državljana Bosne I Hercegovine, koji studiraju na javnim visokoškolskim ustanovama u Federaciji Bosne I Hercegovine – 4 studenta;
 - e) Podrška studentima s invaliditetom, državljanima Bosne I Hercegovine, koji studiraju na javnim visokoškolskim ustanovama u Federaciji Bosne I Hercegovine – 27 studenta;
3. U okviru Programa raspodjele sredstava Transfer za Fondaciju za mobilnost studenata I nastavnika Federacije Bosne I Hercegovine kojim je implementiran Centralnoevropski program razmjene za univerzitetske studije – CEEPUS za 3student I nastavnike iz Federacije Bosne I Hercegovine, te su podržani projekti učešća studenata na domaćim

I međunarodnim konferencijama i obavljanje studentskih praksi u inostranstvu tokom 2022. Godine.

1.2. Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Posavskog kantona

Prema tvrdnji Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i sporta Posavskog kantona, Zakon o visokom obrazovanju Posavskog kantona („Narodne novine Županije Posavske“, br. 1/10 i 4/11) u potpunosti je usklađen s odredbama Okvirnog zakona.

1.3. Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona

Pored Okvirnog zakona, oblast visokog obrazovanja na području Tuzlanskog kantona je regulisana Zakonom o visokom obrazovanju – prečišćeni tekst („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 21/21, 22/21, 5/22, 11/22 i 16/22, u daljem tekstu: Zakon o visokom obrazovanju), koji je u velikoj mjeri usklađen sa odredbama Okvirnog zakona. Odredbe Okvirnog zakona u dijelu kojim su određena akademska zvanja, minimalni uslovi za izbor, period, te način na koji se izbor u akademska zvanja vrši, inkorporirane su u Zakon o visokom obrazovanju, uz određeno odstupanje u pogledu uslova za izbor u naučno – nastavno zvanje vanrednog, odnosno redovnog profesora, i to u smislu da je uslov u pogledu mentorstva kandidata za II, odnosno III ciklus koji je naveden u Okvirnom zakonu pod određenim uslovima zamijenjen u Zakonu o visokom obrazovanju sa tri dodatna naučna rada objavljena u priznatim publikacijama.

U izvještajnom periodu (2022. godina) Skupština Tuzlanskog kantona donijela je tri izmjene i dopune Zakona o visokom obrazovanju. Prve dvije izmjene i dopune odnosile su se na regulisanje pitanja koje nije obuhvaćeno odredbama Okvirnog zakona, tj. pitanje stipendija redovnim studentima, a trećom izmjenom, pored ostalog, izmijenjen je član 62., kojim je sada propisana nadležnost i sastav senata visokoškolske ustanove, a što je u potpunosti usklađeno s odredbama Okvirnog zakona.

Ministar obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona je, na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, donio Pravilnik o postupku licenciranja studijskih programa I, II i III ciklusa studija visokoškolskih ustanova na području Tuzlanskog kantona, te Pravilnik o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, dok je na prijedlog Ministarstva obrazovanja i nauke, Vlada Tuzlanskog kantona donijela Odluku o izmjenama i dopunama standarda i normativa visokog obrazovanja Tuzlanskog kantona.

Zadnjim izmjenama Zakona o visokom obrazovanju utvrđeno je da će Vlada Tuzlanskog kantona, na prijedlog Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona, donijeti podzakonske akte koji se odnose na licenciranje visokoškolskih ustanova, licenciranje studijskih programa I, II i III ciklusa studija, te akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa. Do donošenja naprijed navedenih podzakonskih akata, u primjeni su pravilnici Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona.

1.4. Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o visokom obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br. 6/09, 9/13, 13/13, 4/15, 5/18, 4/19, 19/20 i 15/21) bio je neusklađen s Okvirnim zakonom u dijelu koji se odnosio na: donošenje statuta; sastav, broj i mandat upravnog odbora visokoškolske ustanove; djelokrug upravnog odbora; nadležnosti senata; izbor rektora, prorektora i direktora visokoškolske ustanove, što je konstatovano u prethodnim

informacijama o provođenju Okvirnog zakona. Osnov navedenih neusklađenosti predstavljalo je dodjeljivanje značajne uloge osnivaču, odnosno Vladi Zeničko-dobojskog kantona, zbog čega je navedeni zakon bio predmetom preispitivanja od strane Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je naložio Skupštini Zeničko-dobojskog kantona da usaglasi Zakon o visokom obrazovanju s Okvirnim zakonom u dijelu koji se odnosi na izbor rektora javnog univerziteta i donošenje statuta visokoškolske ustanove.

Novim Zakonom o visokom obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj 12/22) izvršeno je usklađivanje s odredbama Okvirnog zakona u dijelu koji se odnosi na: donošenje statuta (član 47.); sastav, broj i mandat upravnog odbora (član 52.); nadležnosti upravnog odbora (član 54. tačka f), nadležnosti senata (član 56. stav (2) tačka f), te izbor rektora i direktora visoke škole (član 58.).

Nakon provedene komparativne analize usklađenosti odredbi novousvojenog Zakona o visokom obrazovanju s odredbama Okvirnog zakona, Univerzitet u Zenici je zaključio da su odredbe navedenog Zakona uglavnom usklađene s odredbama Okvirnog zakona, uz konstataciju da je član 60. Koji glasi: „**(Prorektor univerziteta)** (1) Prorektora na univerzitetu imenuje senat na obrazloženi prijedlog rektora i mandat izabranog prorektora vezan je za mandat rektora. (2) Prorektor pomaže u radu rektoru visokoškolske ustanove. (3) Prorektor može učestvovati u radu senata bez prava glasa. (4) Broj prorektora, uslovi i nadležnosti prorektora bliže se uređuju statutom visokoškolske ustanove.“ U suprotnosti s odredbama člana 55. stav (2) istog zakona, koji se odnosi na sastav senata, kao i člana 16. Stav (5) Okvirnog zakona kojima je jasno propisano da se broj članova, sastav i način rada senata utvrđuju statutom. Dakle, članom 60. Zakonodavac Zeničko-dobojskoga kantona (Skupština) propisuje pitanje koje treba normirati statut, te se tako direktno miješa u nadležnosti tijela visokoškolske ustanove (Senat visokoškolske ustanove).

Univerzitet u Zenici uputio je inicijativu Ministarstvu za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona za izmjenu novousvojenog Zakona o visokom obrazovanju u smislu da se broj članova, sastav i način rada senata utvrđuje statutom visokoškolske ustanove, a ne Zakonom o visokom obrazovanju, a sve s ciljem usklađivanja istog s Okvirnim zakonom.

1.5. Ministarstvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

Zakon o visokom obrazovanju Bosansko-podrinjskog kantona Goražde („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“, br. 2/10 i 12/14) usklađen je s Okvirnim zakonom i u proteklih godinu dana nije bilo poteškoća u implementaciji istog, naglašavaju iz Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

1.6. Ministarstvo obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona

Prema tvrdnji Ministarstva obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta, Zakon o visokom obrazovanju Srednjobosanskog kantona („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 4/13) usklađen je s Okvirnim zakonom. Na osnovu navedenog Zakona u toku je izrada sljedećih pravilnika: Pravilnik o registru visokoškolskih ustanova; Pravilnik o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa; Pravilnik o naučnim područjima, poljima i granama; Pravilnik o načinu vođenja matičnih knjiga i evidencija o izdanim diplomama i dodacima diplomi koje vode visokoškolske ustanove na području Srednjobosanskog kantona; Pravilnik o korištenju akademskih titula, sticanju naučnih i stručnih zvanja na visokoškolskim

ustanovama na području Srednjobosanskog kantona; Pravilnik o sadržaju diplome i dodatka diplome koje izdaju visokoškolske ustanove na području Srednjobosanskog kantona; Pravilnik o minimalnom sadržaju indeksa/studentске knjižice i radne verzije Odluke o uspostavljanju Vijeća za visoko obrazovanje.

1.7. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona

Tokom 2022. godine na području Hercegovačko-neretvanskog kantona nisu doneseni novi zakoni, niti podzakonski akti iz oblasti visokog obrazovanja.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona, u referentnom periodu, nije poduzimalo aktivnosti u vezi akreditacije studijskih programa visokoškolskih ustanova koje imaju institucionalnu akreditaciju, jer, kako se tvrdi, HEA nije stvorila preduslove za početak akreditacije studijskih programa.

Uslovi za što masovniju i bržu akreditaciju studijskih programa stvoreni su tek donošenjem Preporuka za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa I i II ciklusa studija u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 34/23) od strane HEA-e.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona iskazalo je podršku inicijativi HEA-e za izmjene i dopune članova 1. (Cilj Zakona), 11. (Visokoškolske ustanove), 53. i 54. (Dodjela akademskih stepena i diploma) i 61. (Prijelazni period za akreditaciju i licenciranje) Okvirnog zakona, te se predlaže izmjena i člana 29. (Izbor akademskog osoblja), koji nije obuhvaćen predmetnom inicijativom, a koji treba biti izmijenjen zbog nedosljednosti u samom članu.

Iz Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona nisu dostavili očitovanje u pogledu usklađenosti vlastitog Zakona o visokom obrazovanju s Okvirnim zakonom.

1.8. Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Zapadnohercegovačkog kantona

U Zapadnohercegovačkom kantonu oblast visokog obrazovanja regulisana je Zakonom o visokom obrazovanju („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj 10/09), koji je, prema mišljenju nadležnog ministarstva obrazovanja, usklađen s Okvirnim zakonom.

Na području ovog kantona nema visokoškolskih ustanova osim Akademije likovnih umjetnosti u Širokom Brijegu, koja je u sastavu Sveučilišta u Mostaru.

Prema mišljenju Ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa Zapadnohercegovačkog kantona, u Okvirnom zakonu je potrebno jasnije propisati odredbe o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, odnosno precizirati rok do kojeg visokoškolska ustanova treba predati zahtjev za akreditaciju studijskih programa i u kojem se roku nakon podnošenja zahtjeva treba okončati postupak akreditacije studijskih programa. Također, potrebno je propisati upis visokoškolskih ustanova koje su okončale postupak akreditacije studijskih programa u Registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini, ali i posljedice za visokoškolske ustanove koje ne podnesu zahtjev u propisanom roku, ne ispune uslove ili ako se na toj visokoškolskoj ustanovi ne završi postupak akreditacije studijskih programa do isteka roka.

Predložene izmjene i dopune Okvirnog zakona bit će predočene radnoj grupi za izmjene Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, koja treba biti formirana u skladu sa inicijativom HEA-e.¹

1.9. Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo

Na području Kantona Sarajevo donesen je novi Zakon o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 36/22), koji je stupio na snagu 1. 9. 2022. godine.

Osim što su široko postavljene akademske slobode i standardi akademskog integriteta, najznačajnije novine koje su propisane novim Zakonom o visokom obrazovanju na području Kantona Sarajevo odnose se na: Institucionalni okvir koji omogućava transformaciju i jačanje procesa digitalizacije visokog obrazovanja; Određivanje Univerziteta u Sarajevu kao visokoškolske ustanove od posebnog opšteg i javnog interesa za Kanton Sarajevo i bosanskohercegovačko društvo; Podizanje uslova i kriterija za izbor u akademska zvanja, kao i mogućnost organizacije svih oblika cikličnih i necikličnih oblika studija, sa naglaskom na dualne studije, studije kratkih ciklusa (stručni i specijalistički studiji), te „mikrokvalifikacije“ (kratki program).

Prema tvrdnji Ministarstva za nauku, visoko obrazovanje i mlade, Zakon o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo usklađen je s Okvirnim zakonom.

1.10. Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kanton 10

Iz Ministarstva znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10 je istaknuto da je Zakon o visokom obrazovanju u ovom kantonu („Narodne novine Hercegbosanske županije“, broj 9/09) usklađen s Okvirnim zakonom i da na njegovom području nema visokoškolskih ustanova.

2. Provođenje Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini u Republici Srpskoj

Ministarstvo za naučnotehnološki razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske u mišljenju o Informaciji o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu, broj: 19.040/052-1382-1/22 od 25.01.2024. godine, dostavilo je sljedeće izjašnjenje: U 2022. godini Republika Srpska nije donosila nove zakone iz oblasti visokog obrazovanja. Usvojen je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o standardima i normativima za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 9/22),

¹Na osnovu imenovanja predstavnika nadležnih obrazovnih vlasti, CIP-a i Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine, HEA je 05.07.2023. godine donijela Rješenje o imenovanju Radne grupe za razmatranje inicijative za izmjene Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, odnosno iznalaženje načina rješavanja pitanja upisa podataka u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini onih visokoškolskih ustanova koje su obavljale djelatnost visokog obrazovanja u periodu od 15.08.2007. godine do provođenja postupka akreditacije. Zbog slabog interesovanja i nedovoljnog zalaganja većine relevantnih institucija (nadležnih obrazovnih vlasti), pomenuta inicijativa nije rezultirala postizanjem zajedničkog razumijevanja u pogledu trenutnog stanja podataka o visokoškolskim ustanovama u Državnom registru i problema sa ocjenom validnosti diploma stečenih na tim visokoškolskim ustanovama.

a na osnovu člana 31. stav (11) Zakona o studentskom organizovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/16 i 63/21).

Kada je u pitanju usklađenost propisa Republike Srpske sa Okvirnim zakonom istaknuto je da je isti donesen 2006. godine, dok je Republika Srpska u međuvremenu donijela tri zakona o visokom obrazovanju, prateći potrebe i zahtjeve akademske zajednice i društva u cjelini. Sa druge strane, Okvirni zakon je prevaziđen i zastario, te potpuno neusklađen sa potrebama i stepenom razvoja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini. U tom smislu usklađivanje Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 67/20) koji je donesen 2020. godine sa zakonom donesenim još davne 2006. godine ne ide u korist studenata i akademske zajednice. Imajući u vidu naprijed navedeno, te činjenicu da ustavne nadležnosti u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini pripadaju entitetima i kantonima, Okvirni zakon je potrebno staviti van snage, mišljenja su u Ministarstvu za naučnotehnološki razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske.

3. Provođenje Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine

Skupština Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je, u 2022. godini, usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“ broj 44/22), s ciljem usklađivanja istog s Okvirnim zakonom, u dijelu koji se odnosi na uređenje postupka, provođenje i izdavanje akreditacije za visokoškolske ustanove i studijske programe.

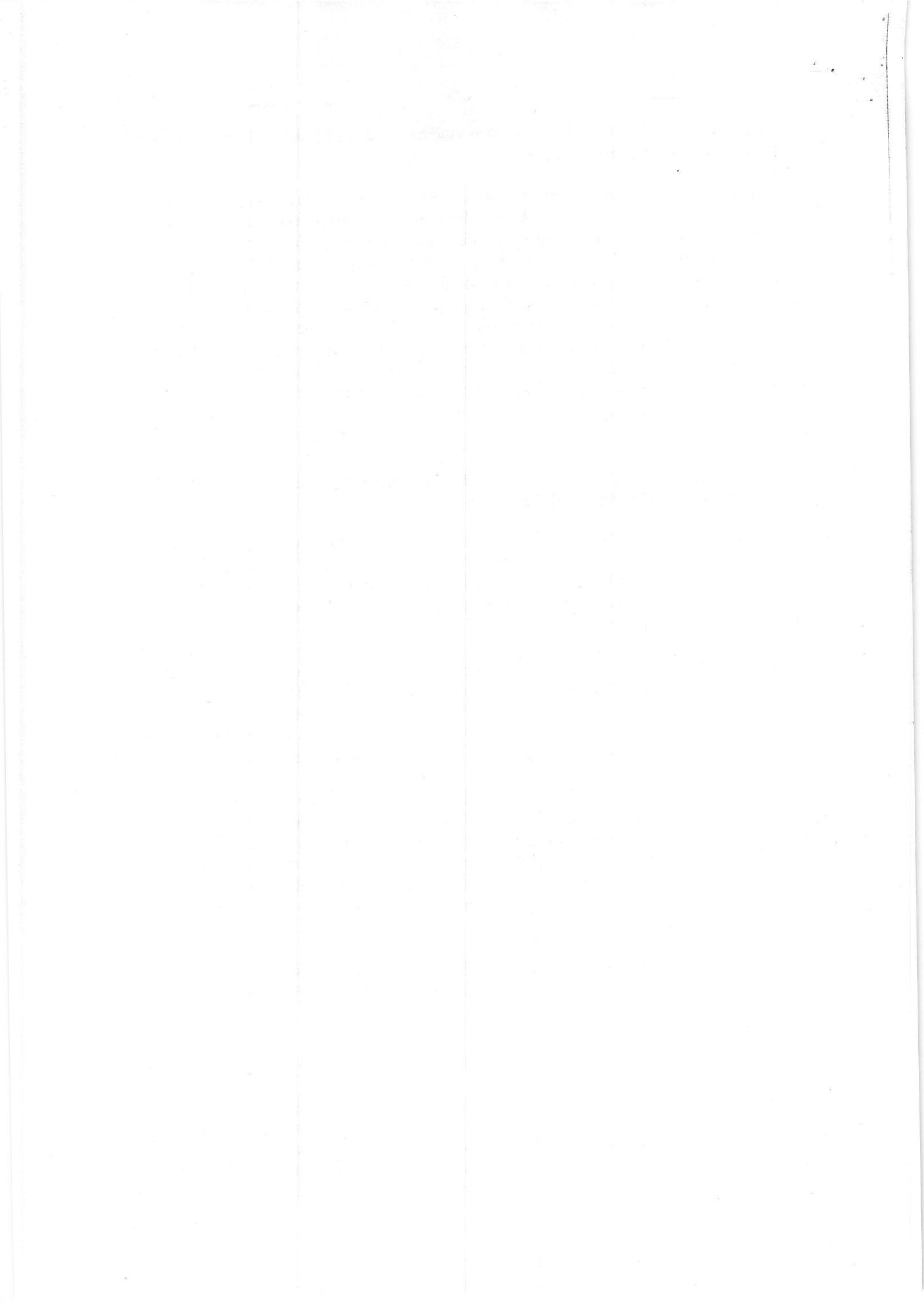
Odjeljenje za obrazovanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Odjeljenje za obrazovanje) je u postupku donošenja podzakonskih akata koje predviđa Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, a kojima se uređuje oblast licenciranja i akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa, osnivanja i ukidanja studijskih programa, kao i druga pitanja koja regulišu navedenu materiju.

Najviše problema, odnosno upita koje je Odjeljenje za obrazovanje zaprimilo u proteklom periodu odnosilo se na status visokoškolskih ustanova, prvu akreditaciju i izdavanje dozvola za izvođenje studijskih programa na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Prema tvrdnji Odjeljenja za obrazovanje, posljednjim izmjenama Zakona o visokom obrazovanju u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine postupak akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa usklađen je s Okvirnim zakonom, kao i aktima HEA-e koji regulišu proces akreditacije.

Iz Odjeljenja za obrazovanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nisu dostavili očitovanje u pogledu usklađenosti vlastitog Zakona o visokom obrazovanju s Okvirnim zakonom.

4. Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine/Rektorski zbor Bosne i Hercegovine

Od Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine/Rektorskog zbora Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine) kao savjetodavnog tijela za provođenje reforme visokog obrazovanja, koje utvrđuje i zastupa zajedničke interese bosanskohercegovačkih univerziteta prema organima vlasti i svim subjektima zainteresovanim za razvoj i budućnost visokog obrazovanja, a posebno prema međunarodnim subjektima koji

se bave visokim obrazovanjem, zatražene su informacije o poduzetim aktivnostima koje proizilaze iz odredbi Okvirnog zakona, potreškoćama u implementaciji Okvirnog zakona, te eventualne prijedloge rješenja za budućnost.

Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine je u svom odgovoru prosljedila informaciju Univerziteta u Zenici, koja je inkorporirana u dio **1.4. Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona**, na strani 4. ove Informacije, kao i informaciju Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, navedenu u nastavku:

U odnosu na Okvirni zakon određena zakonodavstva koja regulišu oblast visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini nude alternativne uslove u dijelu koji se odnosi na napredovanje u naučno-nastavna odnosno umjetničko-nastavna zvanja na univerzitetima. Naime, objektivni uslovi u kojima se visoko obrazovanje u Bosni i Hercegovini nalazi generišu problem prilikom izbora u zvanja. Najupečatljiviji primjer je izbor u zvanje “redovni profesor”. Okvirni zakon u članu 28., kao jedan od uslova za izbor u zvanje “redovni profesor” propisuje uspješno mentorstvo kandidata za stepen III ciklusa. Određeni broj nadležnih obrazovnih vlasti je prepoznao ovaj problem kao objektivnu nemogućnost i ponudili su alternativna rješenja za slučajeve kada kandidat pri izboru u akademsko zvanje nije ispunio neki od propisanih uslova, dok druge nadležne obrazovne vlasti ovakve slučajeve ne normiraju. Dakle, harmonizacija uslova za izbor u zvanja je neophodna, a preduslov za takvo nešto su izmjene Okvirnog zakona u dijelu koji se odnosi na izbor akademskog osoblja, tj. članova 28. - 33. u smislu dodavanja:

- odrednica predbolonjskog sistema studija zasnovanog na stepenima stručne spreme;
- objavljivanja naučnih radova u publikacijama indeksiranim u relevantnim naučnim bazama;
- najmanje dva/tri mentorstva kandidata za stepen drugog, odnosno trećeg ciklusa;
- stepena drugog ciklusa studija ili završen postdiplomski studij po predbolonjskom sistemu studija za zvanja docenta, vanrednog i redovnog profesora za izbor u umjetničko-nastavna zvanja;
- u članu 27. pojma „viši lektor“, obzirom da je u određenim zakonskim rješenjima isti već uveden kao mogućnost napredovanja lektora. Minimalni uslovi za izbor lektora u „viši lektor“ bi bili: objavljena tri rada u relevantnim naučnim časopisima;
- te brisanja uslova „stepen trećeg ciklusa“ za ponovni izbor u zvanje višeg asistenta na univerzitetu;
- kao i mogućnosti ponovnog izbora u zvanje lektora i mogućnosti napredovanja u višeg lektora, uz uslov da se objave tri rada u relevantnim naučnim časopisima; i
- preciziranja jednog ponovnog izbora u zvanje docenta i vanrednog profesora, itd.

Prema mišljenju Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru potrebno je normirati alternative za sve uslove koji su potrebni za izbor u zvanja, kao i objektivne razloge za korištenje alternativno postavljenih uslova i dodatne zamjene za naučne grane koje zbog specifičnosti istraživanja i mjerenja naučnih i umjetničkih rezultata imaju poseban način vrednovanja i ispunjavanja propisanih kriterija. Preciznije, Okvirni zakon bi mogao prepustiti nižim nivoima vlasti da iste normiraju zakonima ili visokoškolskim ustanovama da iste normiraju statutima. Stoga, je predloženo da se iza člana 33. doda novi član koji bi glasio: „*U slučaju da kandidat pri izboru u akademsko zvanje nije ispunio neki od sljedećih uslova: objavljena knjiga, mentorstvo ili originalni stručni uspjeh kao što je projekat, patent ili originalni metod, navedeni uslov može biti zamijenjen ispunjavanjem drugih kriterija kako slijedi:*

a) knjiga se može zamijeniti s tri dodatna naučna rada objavljena u priznatim publikacijama u relevantnim naučnim bazama ili s tri originalna naučna uspjeha kao što su projekat, patent ili originalni metod;

b) poglavlje knjige/zbornika objavljeno kod izdavača kategorije A prema CERES/EADI listi može zamijeniti jedan naučni rad u publikacijama indeksiranim u relevantnim bazama podataka, dok poglavlje u knjigama/zbornicima domaćih izdavača ili izdavača nižih kategorija prema CERES/EADI listi može zamijeniti jedan naučni rad u priznatim publikacijama;

c) mentorstvo na trećem ciklusu studija se može zamijeniti s jednim dodatnim naučnim radom objavljenim u priznatoj publikaciji u relevantnoj naučnoj bazi ili sa dva dodatna mentorstva na drugom ciklusu;

d) mentorstvo na drugom ciklusu studija može se zamijeniti s jednim dodatnim naučnim radom objavljenim u priznatoj publikaciji, odnosno, jednim javno predstavljenim umjetničkim radom u slučaju umjetničko-nastavnih zvanja i projektom, patentom ili metodom ili povećanje administrativno-stručne obaveze (vođenje odsjeka, katedri, centra i sl., učešće u komisijama za odbranu, izbor u akademska zvanja i sl.);

e) projekat, patent, metod može se zamijeniti za jedan izvorni naučni rad ili povećane administrativno-stručne obaveze (vođenje odsjeka, katedri, centra i sl.);

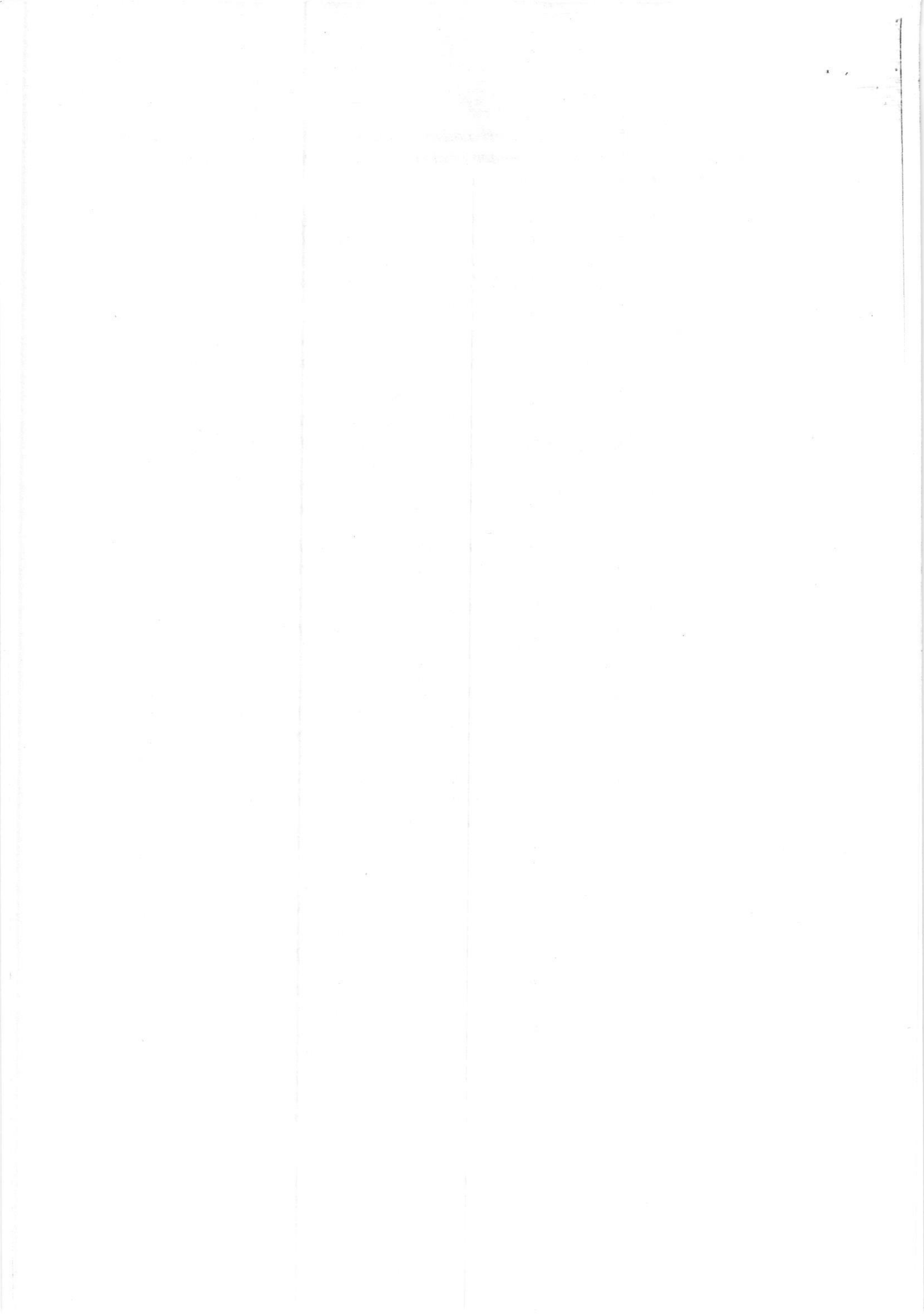
f) originalni stručni uspjeh kao što je projekat, patent ili originalni metod se može zamijeniti s dva dodatna naučna rada objavljena u priznatoj publikaciji u relevantnim naučnim bazama ili s objavljenom knjigom.“

Nadalje, studijski program je, uz visokoškolsku instituciju, predmet akreditacije odnosno vanjske evaluacije. Stoga se smatra potrebnim na adekvatan način zakonski normirati šta je to studijski program, na koji način se on može izvoditi i sve druge potrebne elemente. Predloženo je da se novim članom Okvornog zakona studijski program definiše, kako slijedi: „*Studijski program označava cjeloviti niz planiranih postupaka s ciljem sticanja kvalifikacije u visokom obrazovanju, a u što su uključeni: ciljevi, predviđeni ishodi učenja, sadržaj i metode rada, oblici učenja, kriteriji i postupci vrednovanja ishoda učenja, uslovi za dodjelu kvalifikacije te osiguravanje kvalitete*“, ili da se preuzme i u Okvirni zakon uvrsti adekvatna definicija iz Evropskog područja visokog obrazovanja.

Također, potrebno je ujednačiti ili približiti način osnivanja visokoškolskih ustanova, bilo javnih ili privatnih, odnosno dati odgovore na pitanja ko može osnovati visokoškolsku ustanovu i pod kojim uslovima i koji organi u tom postupku odlučuju. Prijedlog je da novi član glasi:

“(1) Osnivač visokoškolske ustanove može biti domaća visokoškolska ustanova registrovana za obavljanje djelatnosti u oblasti obrazovanja, i to nakon registracije u vremenskom trajanju od najmanje pet godina, ustanova registrovana za obavljanje djelatnosti u oblasti obrazovanja, i to nakon registracije u vremenskom trajanju od najmanje 10 godina ili strano pravno lice koje je registrovano za obavljanje djelatnosti u oblasti obrazovanja najmanje 10 godina i ima urednu finansijsku i poslovnu istoriju, kao i strano pravno lice zajedno s domaćom visokoškolskom ustanovom, koja je registrovana za obavljanje ovih poslova najmanje pet godina.

(2) Visokoškolska ustanova, prije sticanja osnivačkog statusa iz stava (1) ovog člana, mora izvesti najmanje jednu generaciju studenata iz najmanje pet različitih studijskih programa u

okviru najmanje tri naučne oblasti obrazovanja, te imati međunarodno priznate rezultate u naučnoistraživačkom radu, te urednu finansijsku i poslovnu istoriju.

(3) Osnivač visokoškolske ustanove može biti strani akreditovani univerzitet koji obavlja registrovanu djelatnost u oblasti visokog obrazovanja u matičnoj zemlji najmanje 20 godina.

(4) Osnivač visoke škole može biti domaće pravno ili fizičko lice, kao i strano pravno ili fizičko lice, koje ima minimalno 10 godina iskustva u obrazovanju i/ili istraživanju te urednu finansijsku i poslovnu istoriju u posljednjih deset godina rada.

(5) Osnivač visoke škole ne može biti fizičko lice koje je pravosnažnom presudom osuđeno na kaznu zatvora za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv spolnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, protiv života i tijela, protiv slobode i prava čovjeka i građanina, protiv braka, porodice i mladeži, kao ni lice koje je prekršilo kodeks profesionalne etike u skladu s ovim zakonom.

U proceduralnom smislu neophodno je normirati da se zahtjev za osnivanje visokoškolske ustanove podnosi nadležnoj obrazovnoj vlasti, koja provodi javnu i transparentnu proceduru propisanu zakonskim i podzakonskim rješenjima nižih nivoa vlasti. Predlaže se da odluku o osnivanju novih visokoškolskih ustanova donosi vlada u I stepenu, odnosno skupština u II stepenu.

Izmjene i dopune Okvirnog zakona predložene od strane Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru bit će predočene radnoj grupi za izmjene Okvirnog zakona, koja treba biti formirana u skladu s inicijativom HEA-e.²

5. Provođenje Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini iz nadležnosti dvije agencije na nivou Bosne i Hercegovine u oblasti visokog obrazovanja

Okvirnim zakonom su definisane nadležnosti dvije agencije u oblasti visokog obrazovanja na nivou Bosne i Hercegovine: Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (članovi od 47. do 50.) i Centra za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (članovi 44. i 45.), te će u nastavku biti navedene informacije o provođenju Okvirnog zakona od strane obje agencije tokom 2022. godine:

5.1. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta

² Na osnovu imenovanja predstavnika nadležnih obrazovnih vlasti, CIP-a i Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine, HEA je 05.07.2023. godine donijela Rješenje o imenovanju Radne grupe za razmatranje inicijative za izmjene Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, odnosno iznalaženje načina rješavanja pitanja upisa podataka u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini onih visokoškolskih ustanova koje su obavljale djelatnost visokog obrazovanja u periodu od 15.08.2007. godine do provođenja postupka akreditacije. Zbog slabog interesovanja i nedovoljnog zalaganja većine relevantnih institucija (nadležnih obrazovnih vlasti), pomenuta inicijativa nije rezultirala postizanjem zajedničkog razumijevanja u pogledu trenutnog stanja podataka o visokoškolskim ustanovama u Državnom registru i problema sa ocjenom validnosti diploma stečenih na tim visokoškolskim ustanovama.

U pogledu izvršenja odredbi članova 48. - 50. Okvirnog zakona, HEA je po prijedlozima nadležnih obrazovnih vlasti tokom 2022. godine izvršila sedam imenovanja komisija stručnjaka za akreditaciju sljedećih visokoškolskih ustanova, odnosno studijskih programa:

- Visoka škola „Koledž kozmetologije i estetike“ Banja Luka;
- Visoka medicinska škola zdravstva Doboj;
- Visoka poslovno tehnička škola Doboj;
- Visoka škola primijenjenih i pravnih nauka „PROMETEJ“ Banja Luka;
- Visoka škola za turizam i hotelijerstvo Trebinje;
- Klaster studijskih programa inženjerstva i tehnologije Univerziteta u Istočnom Sarajevu;
- Studijski program Grafički dizajn i vizuelne komunikacije Visoka škola “Banja Luka College”.

Od gore navedenih visokoškolskih institucija i studijskih programa tri imenovanja komisija stručnjaka odnosila su se na visokoškolske ustanove koje su prvi put u procesu akreditacije. S tim u vezi završen je proces akreditacije za Visoku medicinsku školu zdravstva Doboj, dok su ostale i dalje u procesu (re)akreditacije, kao i navedeni studijski programi.

HEA je, u skladu sa svojim nadležnostima propisanim članom 49. Okvirnog zakona, tokom 2022. godine, izdala sedam preporuka o akreditaciji za sljedeće visokoškolske ustanove odnosno studijske programe koje su završile postupak akreditacije i upisane u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Državni registar):

- Evropski univerzitet Brčko distrikt Bosne i Hercegovine;
- Internacionalni univerzitet Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;
- Visoka škola za turizam i menadžment Konjic (uslovna akreditacija);
- Visoka škola za uslužni biznis Istočno Sarajevo-Sokolac i jedan studijski program;
- Slobomir P Univerzitet Bijeljina i 13 studijskih programa;
- Visoka medicinska škola zdravstva Doboj i jedan studijski program;
- Evropski univerzitet „Kallos“ Tuzla.

Izvršen je i upis promjena podataka u Državni registar, na osnovu dopunskih rješenja Agencije za visoko obrazovanje Republike Srpske, u pogledu produženja perioda važenja akreditacije za sljedeće visokoškolske ustanove koje su u procesu reakreditacije:

- Panevropski univerzitet Apeiron,
- Visoka poslovno tehnička škola Doboj, i
- Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment u Banjoj Luci.

Zaključno sa 31.12.2022. godine, u Državni registar je upisano ukupno 40 visokoškolskih ustanova, od kojih dvije sa uslovnom akreditacijom, kao i 77 studijskih programa. HEA u skladu s dinamikom upisa u Državni registar redovno ažurira svoju službenu internet stranicu na kojoj se Lista akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini može naći na sljedećem linku <http://hea.gov.ba/Content/Read/lista-akreditiranih-vsu>.

Nadalje, organizovan je niz aktivnosti/događaja s predstavnicima visokoškolskih ustanova i nadležnih obrazovnih vlasti u pogledu unapređenja procesa akreditacije, naročito studijskih programa. Formirana je radna grupa koja je imala za cilj da izradi dokument u cilju utvrđivanja

odgovarajućeg i prihvatljivog modela akreditacije studijskih programa u Bosni i Hercegovini. Kao rezultat rada ove radne grupe, povodom kojeg je održan niz konsultacija s relevantnim zainteresovanim stranama, krajem 2022. godine, usaglašen je finalni prijedlog dokumenta "Preporuke za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa I i II ciklusa studija u Bosni i Hercegovini". Ovim preporukama stvara se osnova za usklađenost postupaka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa I i II ciklusa studija za sve nadležne obrazovne vlasti kao i druge učesnike u procesu akreditacije u Bosni i Hercegovini.

U skladu s nadležnostima za predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim organizacijama za kvalitet u visokom obrazovanju, tokom 2022. godine, HEA je intenzivirala svoje učesće u tim organizacijama, kako putem pohađanja različitih seminara i radionica, koji su bili dostupni i u online formatu, tako i članstvom u radnim grupama koje su formirane s ciljem implementacije i unapređenja aktuelnih trendova iz oblasti osiguranja kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Vrijedi istaći da HEA ima predstavnika u Izvršnom odboru Mreže agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju Centralne i Istočne Evrope (CEENQA), koji je aktivno učestvovao na 6 sastanaka ovog odbora u 2022. godini, kao i na šest redovnih dvomjesečnih sastanaka CEENQA-e, na kojima agencije za osiguranje kvaliteta razmjenjuju iskustva u provođenju svojih aktivnosti, a koje se organizuju u online formatu.

HEA je imala predstavnika u radu Generalne skupštine i radionice na temu „Nezavisnost agencija za osiguranje kvaliteta“ koje su održane 23. i 24. septembra u Istanbulu, u organizaciji CEENQA-e. Tokom navedenih događaja, dogovorena je i saradnja sa Savjetom za kvalitet u visokom obrazovanju Turske (THECQ), a koja je formalizirana potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju i saradnji između HEA-e i THEQC, prilikom njihove posjete Sarajevu, u decembru 2022. godine.

Kao pridružena članica Evropske asocijacije za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA), HEA je učestvovala na aprilskoj i oktobarskoj Generalnoj skupštini ENQA-e putem online formata. U skladu s novim procedurama ENQA-e, HEA je obnovila svoj pridruženi status, nastavljajući aktivnosti na ispunjavanju uslova za punopravni status u ovoj organizaciji, kao i u Evropskom registru agencija za osiguranje kvaliteta (EQAR). U vezi navedenog, Odbor za osiguranje kvaliteta HEA-e redovno provodi proces samoevaluacije, te prati implementaciju Akcionog plana realizacije preporuka ENQA-e i u pravilu sačinjava periodični izvještaj o njegovom izvršenju, o čemu obavještava rukovodstvo HEA-e. Prema navodima HEA-e, iz Izvještaja o realizaciji ENQA preporuka za 2022. godinu, zaključuje se da je HEA u znatnoj mjeri realizovala one preporuke koje su u njenoj nadležnosti.

U pogledu implementacije ENQA preporuka, koje se odnose na ispunjavanje zahjeva iz Standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) u specifičnom sistemu osiguranja kvaliteta visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, HEA ne može samostalno unaprijediti relevantne procese, te je u nekim slučajevima neophodno izvršiti izmjene Okvirnog zakona što je i započeto krajem 2022. godine.

Što se tiče nadležnosti HEA-e u pogledu uputstva o formi i sadržaju dodatka diplomi, Upravni odbor je u 2022. godini usvojio Uputstvo o izmjenama i dopuni uputstva o formi i sadržaju diploma koje izdaju akreditovane visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini.

U cilju unapređenja procedure za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, izvršena je analiza postojećih dokumenata i stručnjaka koji se nalaze na Listi stručnjaka. Krajem 2022. godine, Upravni odbor je usvojio dva dokumenta koji uređuju tu oblast i to:

- Odluku o načinu formiranja komisije za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa i
- Pravilnik o načinu provođenja javnog konkursa za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

5.2. Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (CIP)

Sve aktivnosti koje je CIP poduzimao u 2022. godini bile su prvenstveno usmjerene na dosljednu i blagovremenu realizaciju poslova i zadataka koji su utvrđeni Programom rada CIP-a. Programske aktivnosti CIP-a planirane su i usaglašene s nadležnostima koje su propisane članom 44. stav (2) i članom 45. Okvirnog zakona, Konvencijom o priznavanju kvalifikacija koje se odnose na visoko obrazovanje u evropskoj regiji (Lisabonska konvencija), i drugim važećim propisima.

U oblasti informisanja i priznavanja dokumenata u području visokog obrazovanja CIP je u 2022. godini redovno informisao sve zainteresovane strane o postupcima priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini, kao i o postupcima priznavanja visokoškolskih kvalifikacija stečenih na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini u inostranstvu.

CIP-a je bio dio pregovaračke grupe za izradu Sporazuma o međusobnom priznavanju stručnijih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne medicine i arhitekata u kontekstu Centralnoevropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, u okviru koje je izrađen i usaglašen tekst Sporazuma. Navedeni Sporazum su potpisali premijeri ekonomija Zapadnog Balkana u Berlinu 3.11.2022. godine. Također, na onovu članstva u Radnoj grupi za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija ekonomija Zapadnog Balkana, dat je doprinos u izradi i usaglašavanju finalnog teksta Sporazuma o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija. Navedeni Sporazum su potpisali predstavnici ekonomija Zapadnog Balkana u Berlinu, 3.11.2022. godine. Sporazum će stupiti na snagu nakon ratifikacije.

Nadalje, uzeto je učešće u izradi baze podataka o procedurama akademskog priznavanja u zemljama Zapadnog Balkana zajedno s predstavnicima Vijeća za regionalnu saradnju (RCC) i Inicijative za reformu obrazovanja u jugoistočnoj Evropi (ERI SEE). Baza podataka je informacioni alat koji će poslužiti svim ekonomijama Zapadnog Balkana u olakšavanju procedura priznavanja, ali isto tako i kao statistički alat za različite svrhe.

Na osnovu nadležnosti u pogledu koordiniranja i međunarodne razmjene akademskog osoblja, studenata i programa u području visokog obrazovanja, CIP je izvršio sve aktivnosti planirane Planom djelovanja CIP-a u oblasti mobilnosti (2021. - 2024. godina).

Shodno odredbi iz člana 45. alineja 4. Okvirnog zakona, koja se odnosi na članstvo u međunarodnim mrežama, CIP predstavlja Bosnu i Hercegovinu u ENIC/NARIC mreži

nacionalnih informacijskih centara za akademsko priznavanje i mobilnost i administrator je nad dijelom web stranice koja se tiče podataka u vezi visokoškolskog obrazovnog sistema i visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini. Uključen je i u ENIC listu (ENIC/NARIC listserv), putem koje se svakodnevno razmjenjuju informacije s drugim informacijskim centrima koje se odnose na priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, kao i informacije i pitanja vezana za pojedinačne probleme u ovom području u nekoj od članica ENIC/NARIC mreže.

CIP je stalni član Komiteta Lisabonske konvencije, i u novembru 2022. godine uzeto je učešće na Devetom sastanku Komiteta, u Strasbourgu, Francuska. Fokus sastanka je bio na Izvještaju o implementaciji Lisabonske konvencije, te su predstavljeni prioriteti za period 2023.-2025. godine, te su pripremljeni prilozi dokumenti vezani za automatsko priznavanje, lažne kvalifikacije, prekogranično obrazovanje i digitalizaciju u postupcima priznavanja.

Na osnovu odredbi iz člana 45. alineja 7. Okvirnog zakona, koji se odnosi na donošenje preporuka nadležnim obrazovnim vlastima, uz prethodno pribavljeno pozitivno mišljenje Upravnog odbora CIP-a donesene su Preporuke o priznavanju specifičnih vidova učenja („Službeni glasnik BiH“, broj 69/22). Preporuke su objavljene i na službenoj web stranici CIP-a, te promovisane na Konferenciji „Visoko obrazovanje – trendovi i inovacije“.

Prema navodima iz dostavljene informacije, CIP je u dosadašnjem radu blagovremeno i na zakonit način izvršavao sve poslove i zadatke iz okvira svoje nadležnosti, postupajući po svim zahtjevima koji su dostavljeni od strane nadležnih ministarstava obrazovanja, visokoškolskih ustanova, nadležnih organa uprave, zainteresovanih pojedinaca, kao i drugih institucija, a sve s ciljem priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija. U izvještajnom periodu CIP je pratio provedbu Mape puta za sistemsko provođenje Lisabonske konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija. Nadležne obrazovne vlasti Srednjobosanskog, Hercegovačko-neretvanskog kantona, Kantona 10 još uvijek nisu donijeli zakone koji su usaglašeni s odredbama Lisabonske konvencije, dok su ostale nadležne obrazovne vlasti djelomično ispunile preporuke iz Mape puta.

Najznačajniji projekti u 2022. godini u kojima je, u okviru svojih nadležnosti, učestvovao CIP bili su:

- **Projekat PARTISH „Razvoj vanrednih i studija kratkog ciklusa na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini“ (2021-2024)** - ima za cilj unaprijediti visoko obrazovanje i promovisati orijentisanost ka cjeloživotnom učenju u Bosni i Hercegovini, kroz razvoj vanrednih studija (*part-time*) i studija kratkog ciklusa (*short-cycle*), stvoriti pravni okvir za uvođenje ove vrste studija, te dati preporuke visokoškolskim ustanovama za implementaciju vanrednih studija i studija kratkog ciklusa u cijeloj Bosni i Hercegovini, u svrhu zadovoljenja potreba i interesa studenata, privrednog sektora i visokoškolskih ustanova.
- **Projekat OCTRA „Internetska dostupnost studijskih programa i baza podataka radi transparentnosti i priznavanja“ (2020-2022)** - na Završnoj međunarodnoj konferenciji „Olakšavanje transparentnosti i priznavanja putem online kataloga kurseva i baze podataka“, u Rigi, predstavnik CIP-a je predstavio Smjernice za poboljšanje kataloga kurseva za korištenje u vrednovanju obrazovnih isprava, koji sadrže preporuke o tome koje informacije trebaju sadržavati studijski programi, koji su dostupni online, u cilju olakšanog priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija, koje informacije se trebaju razmotriti u analizi dostupnosti online kataloga studijskih programa, te metodologiju kako razviti/unaprijediti online katalog studijskih programa. Samom

realizacijom projekta pojedine visokoškolske ustanove u Bosni i Hercegovini započele su sa inovacijama web stranica u cilju jačanja internacionalizacije.

- **IPA Projekat *Obrazovanje za zapošljavanje***, (2020-2023) - predstavnici CIP-a su bili članovi Radne grupe za visoko obrazovanje i Upravnog odbora navedenog Projekta. CIP je dao smjernice za izradu Modela pravilnika o priznavanju neformalnog obrazovanja i informalnog učenja, koji je izrađen u okviru projektnih aktivnosti.
- **TST projekat „Podrška i povećanje uloge ENIC/NARIC centara”** je zajednički projekat ENIC/NARIC mreža. Rezultat projekta su izvještaji kojima se potvrđuje kvaliteta rada svakog ENIC/NARIC centra, te preporuke za svaki od ENIC/NARIC centara kojima se daju smjernice za unapređenje njihovog rada. CIP je, zajedno s predstavnicima ENIC centra iz Moldavije, posjetio ENIC centar Turske i zajedno s predstavnicima Nizozemskog NARIC centra, posjetio ENIC centar Moldavije. S druge strane predstavnici ENIC/NARIC centara Italije i Litve bili su dio ekspertnog tima koji je bio u posjeti CIP-u. Kao rezultat posjete, izrađen je izvještaj sa preporukama u kome se ističe značaj CIP-a u postupcima priznavanja dokumenata u oblasti visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, te se poziva CIP da, u skladu s svojim nadležnostima, radi na daljoj harmonizaciji i osiguranju konzistentnosti postupaka priznavanja i njihovog daljeg usklađivanja s odredbama Lisabonske konvencije o priznavanju. Na ovaj način CIP je po treći put proveo vanjski sistem osiguranja kvaliteta svoga rada.

Poteškoće koje ima CIP u implementaciji Okvirnog zakona i prijedlozi rješenja za otklanjanje istih navedeni su u nastavku:

Kako bi se ostvarila puna implementacija Lisabonske konvencije o priznavanju dokumenata u oblasti visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, nadležne obrazovne vlasti bi trebale brže odgovarati na inicijative i prijedloge CIP-a u vezi izmjene zakonodavnog okvira u području priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija. U Federaciji Bosne i Hercegovine, tri kantona još uvijek imaju zastarjele zakone o nostrifikaciji i ekvivalenciji, iako je CIP izradio i predložio Model propisa čijim bi usvajanjem i primjenom navedeni kantoni u potpunosti implementirali Lisabonsku konvenciju.

Nadalje, u izvršenju Programa rada CIP-a za 2022. godinu, koji je zasnovan na nadležnostima propisanim Okvirnim zakonom, na aktivnosti CIP-a znatno je uticalo i dalje kompleksno stanje u vezi institucionalne akreditacije i reakreditacije visokoškolskih ustanova, a posebno početak akreditacije studijskih programa, te dalji razvoj kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini. U skladu s Okvirnim zakonom, postupak institucionalne akreditacije trebao je biti završen do 2011. godine. S tim u vezi, najveći problem za osobe koje su završile studij na bosanskohercegovačkim visokoškolskim ustanovama, prilikom priznavanja njihovih kvalifikacija u inostranstvu (Hrvatska, Slovenija, Austrija), predstavlja status ustanova u periodu od 2011. godine do dobijanja prve akreditacije, odnosno punopravno članstvo HEA-e u Evropskoj asocijaciji za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju. Kao jedno od rješenja za prevazilaženje ovih problema, CIP predlaže izmjenu Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini u dijelu koji se tiče prevazilaženja trenutnog problema oko priznavanja bh kvalifikacija u inostranstvu. Pri tome je posebno bitno izmijeniti ili dopuniti odredbe članova 53. i 54. koje se odnose na dodjelu akademskih stepena i diploma, odredbe kojima bi se jasnije definisao dio sistema osiguranja kvaliteta prije akreditacije, te član 61.

(Prijelazni period za akreditaciju i licenciranje) kojim bi se brisala odredba da se akreditacija visokoškolskih ustanova trebala završiti do 2011. godine.

Pored navedenog, bitno je uspostaviti efikasniji mehanizam koordinacije ključnih učesnika za dalju razradu kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, u cilju daljeg implementiranja načela Bolonjskog procesa u Bosni i Hercegovini, što bi za rezultat imalo lakše priznavanje visokoškolskih kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini u inostranstvu i olakšanu dolaznu i odlaznu studentsku mobilnost, mišljenja su u CIP-u.

Izmjene i dopune Okvirnog zakona predložene od strane CIP-a bit će predočene radnoj grupi za izmjene Okvirnog zakona, koja treba biti formirana u skladu s inicijativom HEA-e.³

6. Vrednovanje i priznavanje visokoškolskih kvalifikacija stečenih na univerzitetima u Bosni i Hercegovini na prostoru Republike Slovenije i Republike Hrvatske

U kontekstu vrednovanja i priznavanja bh diploma u Republici Sloveniji, ENIC-NARIC centar Republike Slovenije, zbog nedostajućih, nejasnih i nedosljednih informacija u vezi s akreditacijom visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini, 24. 10. 2022. godine, obustavio je obradu pojedinačnih prijava za vrednovanje visokoškolskih kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini, iako su se do tog datuma postupci vrednovanja i priznavanja visokoškolskih kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini odvijali bez poteškoća.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine poduzelo je aktivnosti na otklanjanju zastoja u obradi pojedinačnih prijava za vrednovanje visokoškolskih kvalifikacija u Republici Sloveniji.⁴

U pogledu vrednovanja i priznavanja bh diploma u Republici Hrvatskoj Agencija za znanost i visoko obrazovanje Republike Hrvatske (u daljem tekstu: AZVO), na osnovu Zakona o priznavanju i vrednovanju inostranih obrazovnih kvalifikacija, od stupanja na snagu istog, tj. od 25. 6. 2022. godine, u postupku vrednovanja visokoškolskih kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini, u svrhu pristupa tržištu rada, donosi neupravni akt - mišljenje po kojem nivo tih kvalifikacija nije moguće uporediti s nivoom odgovarajuće kvalifikacije u Republici Hrvatskoj.

U obrazloženju navedenog mišljenja se navodi da rad i postupci HEA-e nisu usklađeni sa Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja,

³ Na osnovu imenovanja predstavnika nadležnih obrazovnih vlasti, CIP-a i Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine, HEA je 05.07.2023. godine donijela Rješenje o imenovanju Radne grupe za razmatranje inicijative za izmjene Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, odnosno iznalaženje načina rješavanja pitanja upisa podataka u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini onih visokoškolskih ustanova koje su obavljale djelatnost visokog obrazovanja u periodu od 15.08.2007. godine do provođenja postupka akreditacije. Zbog slabog interesovanja i nedovoljnog zalaganja većine relevantnih institucija (nadležnih obrazovnih vlasti), pomenuta inicijativa nije rezultirala postizanjem zajedničkog razumijevanja u pogledu trenutnog stanja podataka o visokoškolskim ustanovama u Državnom registru i problema sa ocjenom validnosti diploma stečenih na tim visokoškolskim ustanovama.

⁴ ENIC-NARIC centar Republike Slovenije je 19.06.2023. godine nastavio sa razmatranjem pojedinačnih zahtjeva za priznavanje diploma visokog obrazovanja iz Bosne i Hercegovine, čime je deblokiran proces vrednovanja visokoškolskih diploma stečenih u Bosni i Hercegovini.

da sistem visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine djeluje na netransparentnim postupcima vanjskog osiguranja kvaliteta, kojim se osigurava kvalitet rada visokoškolskih ustanova, kvalitet studijskih programa, te sticanje ishoda učenja i kompetencija koje su odgovarajuće složenosti i dosega za nivo kvalifikacije. Također se konstatuje da „u državi sticanja visokoškolske kvalifikacije nije razvijen jasan, pouzdan i usporediv nacionalni kvalifikacijski okvir.“

Nadalje, Zakonom o priznavanju i vrednovanju inostranih obrazovnih kvalifikacija Republike Hrvatske, u članu 18. stav (2), propisano je da su „Visoko učilište odnosno agencija nadležna za znanost i visoko obrazovanje dužni u sklopu prijavnih odnosno upisnih postupaka na diplomski i poslijediplomski studij automatski priznati razinu inozemne obrazovne kvalifikacije u visokom obrazovanju bez provođenja postupka priznavanja ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

- kvalifikacija je stečena u državi u kojoj je nacionalni kvalifikacijski okvir povezan s Europskim kvalifikacijskom okvirom i Kvalifikacijskim okvirom Europskog prostora visokog obrazovanja
- vanjsko osiguravanje kvalitete visokog učilišta provela je agencija upisana u Europski registar za osiguravanje kvalitete (EQAR).“

U cilju sagledavanja činjeničnog stanja u kontekstu vrednovanja i priznavanja bh diploma u Republici Hrvatskoj, vrijedi istaći da su se sve do sredine 2022. godine postupci vrednovanja i priznavanja visokoškolskih kvalifikacija stečenih u Bosni i Hercegovini odvijali bez poteškoća. Također, u odnosu na okolnosti u Republici Hrvatskoj, nastale donošenjem Zakona o priznavanju i vrednovanju inostranih obrazovnih kvalifikacija, i pored mišljenja AZVO, odluka o zapošljavanju i uslovima koje osoba mora ispuniti da bi se zaposlila na određeno radno mjesto u Republici Hrvatskoj *u diskreciji je poslodavca*, uz izuzetak regulisanih profesija za koje uslove za obavljanje utvrđuju i odobravaju nadležna tijela.

Radi pojašnjenja obrazloženja iz mišljenja AZVO, vrijedi istaći činjenicu da je HEA jedan od učesnika u vanjskom osiguranju kvaliteta, u kompleksnom sistemu visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini podijeljenog između nivoa države, entiteta Republika Srpska, kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. HEA trenutno nije punopravna članica, ali jeste pridružena članica u Evropskoj asocijaciji za osiguranje kvaliteta (ENQA), i iz tog razloga je HEA aktivnosti iz svojih nadležnosti provodila i dalje provodi u skladu sa Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG). ENQA panel je 2017. godine proveo eksternu evaluaciju HEA-e i tom prilikom je dao 19 preporuka, nakon čega je donesen Akcioni plan realizacije preporuka ENQA-e. Prema navodima HEA, trenutni nivo realizacije ENQA preporuka podrazumijeva da je 6 preporuka realizovano, djelimično realizovano i/ili je viši nivo realizacije u toku za 11 preporuka, dok se za dvije preporuke može reći da nisu realizovane. Nerealizovane preporuke se odnose na regulisanje procesa prigovora i žalbi u vezi procedura za osiguranje kvaliteta za koje je odgovorna HEA, odnosno na jačanje ljudskih i finansijskih resursa HEA-e. Važno je naglasiti da realizacija pojedinih preporuka ne zavisi samo od HEA-e, jer u realizaciji učestvuju i druge zainteresovane strane, poput Upravnog odbora HEA-e, Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Tako npr. u jednoj od preporuka, „ESG 2.3 Provedbeni procesi“, upravo je i naglašeno sljedeće: „Iako nije u pitanju direktna odgovornost HEA-e, Panel smatra da je neophodno da BiH vlasti razmotre izmjene/dopune Okvirnog zakona, te barem, daju nadležnost HEA-i da prati nakadne aktivnosti i djeluje ako je potrebno i sa posljedicama po visokoškolske ustanove.“

Evropski strateški ciljevi i standardi u oblasti visokog obrazovanja konstantno se unapređuju, te se nepohodnim nameće stalno usklađivanje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini sa tim ciljevima i standardima. Realizacija ciljeva iz Bolonjskog procesa, a posebno razvoj ovog koncepta koji je uslijedio nakon donošenja Okvirnog zakona iziskuje izmjene Okvirnog zakona (donesenog 2007. godine), a potom i zakona entiteta Republika Srpska, kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Što se tiče konstatacije iz mišljenja Agencije za znanost i visoko obrazovanje Republike Hrvatske da u Bosni i Hercegovini „nije razvijen jasan, pouzdan i usporediv nacionalni kvalifikaciji okvir“, vrijedi istaći da je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, uz prethodnu saglasnost nadležnih obrazovnih vlasti, u periodu od 2007. - 2015. godine donijelo niz dokumenata, počevši od Odluke o usvajanju dokumenata potrebnih za dalju implementaciju Bolonjskog procesa u Bosni i Hercegovini, iz 2007. godine, čiji je sastavni dio „Okvir za visokoškolske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini“⁵, rađen na osnovu Kvalifikacijskog okvira evropskog prostora visokog obrazovanja, kao i „Državni akcioni plan za priznavanje kvalifikacija u Bosni i Hercegovini“. Pored toga, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je, 2011. godine, donijelo Odluku o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini⁶, kao početnog dokumenta narednog procesa izgradnje i uspostavljanja kvalifikacijskog okvira u našoj zemlji, na osnovu Evropskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje, a potom i Odluku o usvajanju Akcionog plana za izradu i provođenje kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini za period 2014.-2020.⁷

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, iako bez direktnih nadležnosti u oblasti obrazovanja, a samim tim i bez finansijskih sredstava koja bi se koristila za bilo kakve procese u ovoj oblasti, je nastojalo kroz planiranje, implementaciju, te održivost EU i drugih projekata realizovati određene aktivnosti na polju razvoja elemenata kvalifikacijskog okvira, kao što su standardi zanimanja i standardi kvalifikacija⁸, temeljeni na ishodima učenja i usklađeni s potrebama tržišta rada.

Polazeći od osnovne svrhe kvalifikacijskog okvira kao instrumenta koji povezuje osiguranje kvaliteta, priznavanje kvalifikacija i stvaranje novih kvalitetnih kvalifikacija, baziranih na ishodima učenja, koje će biti priznate i prepoznate na tržištu rada Bosne i Hercegovine i Evropske unije, ali i činjenice da je period implementacije Akcionog plana istekao 31. 12. 2020. godine, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je, početkom 2021. godine, predložilo Vijeću ministara Bosne i Hercegovine produženje istog za dvije godine. Na 57. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održanoj 9. 11. 2022. godine, Prijedlog odluke o izmjenama Odluke o usvajanju Akcionog plana za izradu i provođenje kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini za period 2014.-2020. godine nije usvojen.

Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da je izrada kvalifikacijskog okvira usklađenog s Evropskim kvalifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje obaveza koju pred Bosnu i Hercegovinu postavlja Evropska unija, u cilju nastavka aktivnosti na izradi kvalifikacijskog okvira, na inicijativu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine održano je nekoliko

⁵ „Službeni glasnik BiH“, broj 13/08

⁶ „Službeni glasnik BiH“, broj 31/11

⁷ „Službeni glasnik BiH“, broj 28/15

⁸ Standard zanimanja sadrži kompetencije ključne za bavljenje određenom profesijom, a standard kvalifikacije ključne ishode učenja koje mora sadržavati svaki program koji vodi do te kvalifikacije.

sastanaka s predstavnicima pojedinih nadležnih obrazovnih vlasti, nakon čega je započeo proces formiranja ad hoc radne grupe za dalju izradu kvalifikacijskog okvira.⁹ Izrada kvalifikacijskog okvira u bilo kojoj državi je zahtjevan, složen i dugotrajan proces, za što Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine nastoji da u komunikaciji s predstavnicima međunarodnih institucija i organizacija, osigura neophodnu ekspertsku, tehničku i logističku podršku radu navedene radne grupe, po njenom osnivanju.

Imajući u vidu organizaciju obrazovnog sektora, koja se zasniva na ustavnom uređenju Bosne i Hercegovine, u svrhu realizacije predloženih zaključaka koje donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u povodu razmatranja ove informacije, nije potrebno izdvajanje dodatnih sredstava iz Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

⁹ Radna grupa, koju čine predstavnici svih nadležnih obrazovne vlasti i Rektorske konferencije u BiH, počela je s radom u oktobru 2023. godine. Do kraja 2023. godine održana su dva sastanka Radne grupe na kojima je usaglašen nacrt strukture i prvo poglavlje Okvira kvalifikacija u Bosni i Hercegovini.

VIJEĆE MINISTARA
Generalni sekretarijat

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
COUNCIL OF MINISTERS
Secretariat General
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
САРАЈЕВО

Broj: 05-07-1-425-14/24
Sarajevo, 28. 3. 2024. godine

ПРИМЉЕНО:			
Организациона јединица	Класификациона ознака	Редни број	Број прилога
09-33-4	33	2529	123

✓ **MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE**

- *n/r tajnika Ministarstva* –
Trg Bosne i Hercegovine 1, 71000 Sarajevo

**AGENCIJA ZA RAZVOJ VISOKOG OBRAZOVANJA I OSIGURANJE
KVALITETE BOSNE I HERCEGOVINE**

- *n/r direktora* –
Akademika Jovana Surutke 13, 78000 Banja Luka

**CENTAR ZA INFORMIRANJE I PRIZNAVANJE DOKUMENATA IZ
PODRUČJA VISOKOG OBRAZOVANJA BOSNE I HERCEGOVINE**

- *n/r direktora* –
Kneza Višeslava bb, 88000 Mostar

PREDMET: Zaključak Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, *dostavlja se*

Poštovani,

U pritvku vam dostavljamo Zaključak broj: 05-07-1-425-14/24 sa 40. sjednice Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održane 26. 2. 2024. godine, koji se odnosi na 14. točku dnevnog reda.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-07-5-3403/23
- a/a

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 40. sjednici, održanoj 26. 2. 2024. godine, pod točkom 14. donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine razmotrilo je Informaciju o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu - NOVI TEKST te s tim u vezi zaključilo:
 - usvaja se Informacija o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu - NOVI TEKST;
 - Vijeće ministara Bosne i Hercegovine zadužuje Agenciju za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete Bosne i Hercegovine da, sukladno zakonskom uređenju, u suradnji s relevantnim institucijama/tijelima provede sve aktivnosti s ciljem stjecanja uvjeta za ostvarivanje punopravnog članstva u Europskoj asocijaciji za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (ENQA), kao i u Europskom registru za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR);
 - Vijeće ministara Bosne i Hercegovine zadužuje Agenciju za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete Bosne i Hercegovine da intenzivira suradnju s Agencijom za znanost i visoko obrazovanje Republike Hrvatske u svrhu vrednovanja visokoškolskih kvalifikacija iz Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj;
 - Vijeće ministara Bosne i Hercegovine traži od Centra za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja da kao predstavnik Bosne i Hercegovine u ENIC/NARIC mreži nacionalnih informacijskih centara doprinese većoj transparentnosti podataka o visokoškolskom obrazovnom sustavu i visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini;
 - Vijeće ministara Bosne i Hercegovine zadužuje Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja da pravodobno informira Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, nadležne obrazovne vlasti, kao i sve druge zainteresirane strane o eventualnim poteškoćama u vrednovanju i priznavanju diploma stečenih izvan i/ili u Bosni i Hercegovini s ciljem iznalaženja adekvatnih i pravodobnih rješenja;
 - zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da Informaciju o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu - NOVI TEKST, sa zaključcima, dostavi entitetskim i kantonalnim ministarstvima obrazovanja i kantonalnim skupštinama, Odjelu za obrazovanje i Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete, Centru za

На основу члана 17 Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54 става (1) тачке б) и члана 56 Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на 40. сједници, одржаној 26. 2. 2024. године, под тачком 14, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине размотрио је Информацију о провођењу Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини за 2022. годину - **НОВИ ТЕКСТ** те с тим у вези закључио:
 - усваја се Информација о провођењу Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини за 2022. годину - **НОВИ ТЕКСТ**;
 - Савјет министара Босне и Херцеговине задужује Агенцију за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета Босне и Херцеговине да, сходно законском уређењу, у сарадњи с релевантним институцијама/тијелима проведе све активности с циљем стицања услова за остваривање пуноправног чланства у Европској асоцијацији за обезбјеђивање квалитета у високом образовању (ENQA), као и у Европском регистру за обезбјеђивање квалитета у високом образовању (EQAR);
 - Савјет министара Босне и Херцеговине задужује Агенцију за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета Босне и Херцеговине да интензивира сарадњу с Агенцијом за науку и високо образовање Републике Хрватске у сврху вредновања високошколских квалификација из Босне и Херцеговине у Републици Хрватској;
 - Савјет министара Босне и Херцеговине тражи од Центра за информисање и признавање докумената из подручја високог образовања да као представник Босне и Херцеговине у ЕНИЦ/НАРИЦ мрежи националних информационих центара допринесе већој транспарентности података о високошколском образовном систему и високошколским установама у Босни и Херцеговини;
 - Савјет министара Босне и Херцеговине задужује Центар за информисање и признавање докумената из подручја високог образовања да благовремено информише Савјет министара Босне и Херцеговине, надлежне образовне власти, као и све друге заинтересоване стране о евентуалним потешкоћама у вредновању и признавању диплома стечених ван и/или у Босни и Херцеговини с циљем изналажења адекватних и благовремених рјешења;
 - задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине да Информацију о провођењу Оквирног закона о високом образовању у Босни и Херцеговини за 2022. годину - **НОВИ ТЕКСТ**, са закључцима, достави ентитетским и кантоналним министарствима образовања и кантоналним скупштинама, Одјељењу за образовање и Скупштини Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, Агенцији за развој високог

informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja i Rektorskom zboru Bosne i Hercegovine na znanje i nadležno postupanje;

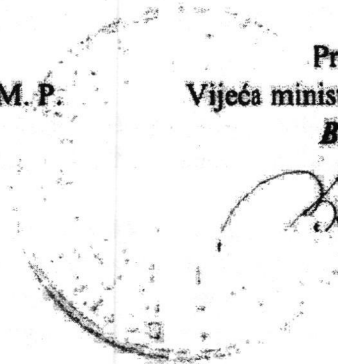
- zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da u saradnji s nadležnim institucijama svih nivoa vlasti pripremi i Vijeću ministara dostavi informaciju o efektima primjene okvirnih zakona iz oblasti obrazovanja, s obzirom na protok vremena i svrhe od trenutka donošenja do danas.

2. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja i neće se objavljivati u „Službenom glasniku BiH“.

Broj: 05-07-1-425-14/24
Sarajevo, 26. 2. 2024. godine

M. P.

Predsjedavajuća
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Borjana Krišto

образовања и обезбјеђивање квалитета, Центру за информисање и признавање докумената из подручја високог образовања и Ректорском збору Босне и Херцеговине на знање и надлежно поступање;

- задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине да у сарадњи с надлежним институцијама свих нивоа власти припреми и Савјету министара достави информацију о ефектима примјене оквирних закона из области образовања, с обзиром на протек времена и сврхе од тренутка доношења до данас.

2. Овај закључак ступа на снагу даном доношења и неће се објављивати у Службеном гласнику БиХ.

Број: 05-07-1-425-14/24
Сарајево, 26. 2. 2024. године

Председавајућа
М. П. Савјета министара Босне и Херцеговине
Борјана Кришто

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 40. sjednici, održanoj 26. 2. 2024. godine, pod tačkom 14, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine razmotrilo je Informaciju o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu - NOVI TEKST te u vezi s tim zaključilo:
 - usvaja se Informacija o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu - NOVI TEKST;
 - Vijeće ministara Bosne i Hercegovine zadužuje Agenciju za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine da, shodno zakonskom uređenju, u saradnji s relevantnim institucijama/tijelima provede sve aktivnosti s ciljem sticanja uvjeta za ostvarivanje punopravnog članstva u Evropskoj asocijaciji za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA), kao i u Evropskom registru za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (EQAR);
 - Vijeće ministara Bosne i Hercegovine zadužuje Agenciju za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine da intenzivira saradnju s Agencijom za znanost i visoko obrazovanje Republike Hrvatske u svrhu vrednovanja visokoškolskih kvalifikacija iz Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj;
 - Vijeće ministara Bosne i Hercegovine traži od Centra za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja da kao predstavnik Bosne i Hercegovine u ENIC/NARIC mreži nacionalnih informacionih centara doprinese većoj transparentnosti podataka o visokoškolskom obrazovnom sistemu i visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini;
 - Vijeće ministara Bosne i Hercegovine zadužuje Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja da pravovremeno informira Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, nadležne obrazovne vlasti, kao i sve druge zainteresirane strane o eventualnim poteškoćama u vrednovanju i priznavanju diploma stečenih izvan i/ili u Bosni i Hercegovini s ciljem iznalaženja adekvatnih i pravo vremenih rješenja;
 - zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da Informaciju o provođenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu - NOVI TEKST, sa zaključcima, dostavi entitetskim i kantonalnim ministarstvima obrazovanja i kantonalnim skupštinama, Odjelu za obrazovanje i Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, Centru za

informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja i Rektorskom zboru Bosne i Hercegovine na znanje i nadležno postupanje;

- **zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da u suradnji s nadležnim institucijama svih razina vlasti pripremi i Vijeću ministara dostavi informaciju o efektima primjene okvirnih zakona iz oblasti obrazovanja, s obzirom na protek vremena i svrhe od trenutka donošenja do danas.**
2. **Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja i neće se objavljivati u Službenom glasniku BiH.**

Broj: 05-07-1-425-14/24
Sarajevo, 26. 2. 2024. godine

M. P. **Predsjedateljica**
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Borjana Krišto

